

دانشگاه جامع علمی کاربردی
مرکز دادگستری کل استان بوشهر

عنوان جزوه :

حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران

استاد : جناب آقای ملک زاده

تعداد واحد : ۲

ساعت کلاس : ۱۶ ساعت نظریه -- ساعت عملی

تعداد صفحات : ۵

تهیه کننده : مهدی زنده بودی

www.jozveh.blog.ir

منابع حقوق اساسی : ۱- احکام اسلامی ۲- قانون اساسی ۳- مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام ۴- نظریات شورای نگهبان ۵- قوانین عادی ۶- رای دولت ۷- عرف ۸- رویه ۹- فرامین ۱۰- دکترین
دولت ها : جهت ایجاد دولت از لحاظ حقوقی ۴ موضوع مورد نیاز است که عبارتند از :
۱- گروه انسانی ۲- سرزمین ۳- حکومت ۴- حاکمیت
حقوق یعنی جمع حق ها

دولت ها برای رفاه مردم به سه بازو نیازمند هستند که عبارتند از :
۱- بازوی مقننه ۲- بازوی مجریه ۳- بازوی قضائیه (هر سه آنها حکومت را تشکیل می دهند)
دولت : دکترین : Doctrine قانون اساسی : Constitution
حکومت : Government دولت : State
رفاه عمومی : welfare estate مابانی : resors
دولت در معنی خاص : مقننه دولت در معنی عام : حکومت دولت : جامعه سیاسی
حقوق اساسی : مجموعه قواعد مربوط به ساختار دولت و ارتباطات نهاد های حاکمیت با یکدیگر و ارتباط آنها با مردم می باشد

مبانی حقوق اساسی : مبنای حقوق اساسی جلوگیری از نظم دولت بر علیه مردم است.
منابع حقوق اساسی نیز در ارتباطی صنف ذکر گردیده است.
سوال : تفاوت قانون اساسی با حقوق اساسی را بنویسید ؟
حقوق اساسی بر اساس قانون اساسی ساختار دولت را بررسی می کند ولی قانون اساسی بر اساس مابانی به منابع مردم و مابانی تحريم کننده منابع است.
مباحثی که مبنای یک رشته اظهار نظر می کنند را دکترین می نامند.

۹۳/۱۱/۲۰ تفسیر اصول قانون اساسی بر مبنای شورای نگهبان می باشد

سیر تقویب قانون ۱- قوه مقننه ۲- شورای نگهبان ← قانون

۱- احکام به سه صورت است : ۱- احکام اولیه ۲- احکام ثانویه ۳- احکام حکومتی
الف : احکام اولیه : از سمت شارع مقدس می باشد مثل اینکه خون محسن و از نجاسات است
ب : احکام ثانویه : بر اساس نیازها و اقتضای جامعه می باشد که در اینجا مصلحت بوجود می آید
ج : احکام حکومتی

وظایف اصلی مجمع تشخیص مصلحت نظام :

۱- بازوی مشورتی نظام ۲- حل معضلات نظام که از طرق عادی قابل حل نیست
۳- حل اختلاف های بین قوا

۹۳/۱۱/۲۷

سابقه حکومتی در جهان به چه صورتی می باشد

۱- ریاستی مانند آمریکا ۲- ساختار پارلمانی مانند انگلیس ۳- ساختار ریاستی پارلمانی
۴- ساختار نیم ریاستی - نیم پارلمانی مثل ایران

مجم : ویژگی های انتخاب رهبر :

۱- موضوعات فقهی ۲- بینش سیاسی و اجتماعی ۳- مقبولیت عام
۴- برجستگی خاص

سوال : اگر در جامعه اسلامی رهبر امکان فعالیت برایش وجود نداشته تکلیف چیست ؟
جواب : شورای سه نفره شامل یکی از فقهای شورای نگهبان و رئیس قوه قضائیه
و رئیس قوه مجریه امور را بر مبنای می گیرد

۹۳/۱۱/۲۸ حاکمیت به ۳ صورت می باشد : ۱- مردمی ۲- ملت ۳- الهی

دولت چهار عنصر دارد : ۱- جهت ۲- سرزمین ۳- حکومت ۴- حاکمیت

حکومت یعنی قدرت و حاکمیت یعنی قدرت بدتر - کتاب قرارداد شران تراگ روسو

اصل تفکیک قوا (the separation of powers)

جان لاک به قرن ۱۷ و آفای روسو در قرن ۱۸ نظریه اصل تفکیک قوا را پایه‌ریزی نمودند. این اصل می‌تواند:

قوانین از یک سو و اجرای آن را از سوی دیگر به صورت عرض باشد نه به صورت طولی

قدرت قدرت را متوقف می‌کند power halts power

* تفکیک قوا اصل است برای جلوگیری از تمرکز قدرت در دست یک فرد یا گروه و باید به صورت

سوال: ما اصل تفکیک قوا چیست: ۱- توزیع قدرت ۲- تقسیم اختیارات ۳- آزادی ۴- آزادی سیاسی

جواب: تفکیک قوا به دنبال توزیع قدرت می‌باشد اما حاصل آن آزادی سیاسی می‌باشد یعنی تفکیک

ظواهر تفکیک قوا به دو دسته تقسیم می‌شود: ۱- قدرت تاسیس ۲- حسن نظارت ۳- قدرت سیاسی

مجلس شورای اسلامی در ایران: در ایران یک مجلس داریم که به صورت ۲ رکنی می‌باشد مجلس شورای

مجلس شورای اسلامی ۱۲ عضو دارد: ۶ نفر قبیله و ۶ نفر حقوقدان که ۶ نفر قبیله توسط رهبری و ۶ نفر حقوقدان

توسط رئیس قوه قضائیه به مجلس معرفی و پس از آن به شورای نگهبان معرفی می‌شوند هر سال یک بار اعضای

شورای نگهبان تغییر می‌یابند.

مجلس جهت نمایندگی: ۱- صیغه اعتبارنامه ۲- کوشش: حسن العقد

کمیسیونها: هر نمایندگی باید در یک کمیسیون عضو باشد کمیسیونها شامل: ۱- خاص ۲- تخصصی

۳- تلفیق ۴- اصل ۹۰

کمیسیون اصل ۹۰: نظارت سیاسی قوه مقننه بر دولت (عام) به استخار شهروندان

دیوان عدالت: اطاعت مطلقیت رسیدگی به امور و تصفیات همه را دارد و بر ریاست جمهوری، مجمع و

مجلس در ایران ۲ وظیفه دارد: ۱- قانون گذاری Act of law ۲- نظارت بر اجرای

قوانین supervision

نظارتها به دو صورت می‌باشد: ۱- نظارت استظلاحی ۲- نظارت استصوابی

امتحان حقوق اساسی از صفحه ۱ تا ۲۶۹ کتاب می باشد

سوالان به صورت تستی می باشد و شامل سی سوال می باشد

در ایران بعد از ۱۳۳۸ نهاد نظامی وجود دارد.

روند ورود نمایندگان همراه با ترغیب اعتبارنامه می باشد.

سوکنده که نمایندگان مجلس در صحن مجلس باید می نمایند رایس القصد می گویند هم ۱۸۳ قانونی

نمایندگان در سوکنده خود عطا می کنند : ۱- از قانون اساسی دفاع نمایند و پاسداری نمایند

۲- در گفتار و اعمال خود آزادی مردم و استقلال کشور را مد نظر قرار دهند.

آنگاه نظامی مجلس به قوه مجریه استخوانی می باشد یعنی حق برخورد را دارد.

نظارت شورای نگهبان بر کسب انتخابات استخوانی می باشد.

نماینده کسب چهار تاج پس از علی بر محله مجلس شورای اسلامی می باشد

کسب احوال حزبی بر محله مجلس شورای اسلامی می باشد.

اولین کاری که نمایندگان مجلس وارد مجلس می شوند انتخاب هیات رئیسه می باشد

که شامل برترین و جوانترین نمایندگان می باشد

پس هیات رئیسه موقت انتخاب می گردد

پس از آن هیات رئیسه دائم انتخاب می گردد

در مجلس تعدادی کمیون خاص هستند مثل کمیون تحقیق، اهل نور

مادر

کمیون اهل نور : فایده مردم از خلف ۳ قوه شکایت داشته باشند به این کمیون مربوط می باشد به ری

این کمیون معرف نظارت مجلس بر عملکرد سه قوا می باشد.

کمیون تحقیق : تحقیق در صلاحیت نمایندگان، مجلس شورای اسلامی حق تحقیق در کسب امور را دارد

کمیون تحقیق : این کمیون در رابطه با بودجه است که نمایندگان مجلس با نمایندگان دولت در مورد بودجه بحث می نمایند

نظارت تأسیس : نظارت مجلس در تأسیس دولت را می گویند

علا نمایندگان می توانند از رئیس جمهور سوال نمایند و هم نمایندگان می توانند رئیس جمهور را استیضاح نمایند

این موضوع در اصل ۸۹ قانون اساسی و صفحه ۲۱۵ است.

نقش نمایندگان در استیضاح رئیس جمهور است. جواب کارشناسی

تفاوت طرح بالاییه ؟
لایحه الزام توسط هیأت دولت به مجلس تقدیم می شود اما طرح یک فوریتی
که توسط مراکز ۱۵ نفر از نمایندگان مجلس به مجلس تقدیم می گردد.
طرحهای عادی هستند یا باقیه فوریت می باشند.
طرح یک فوریتی ۶۸ ساعت ، دو فوریتی ۲۶ ساعت و سه فوریتی در همان روزی که می گردد.
دیوان محاسبات ، در اصل ۵۵ قانون اساسی ، نهاد هئته نظارت مالی ، قوه مقننه بر قوه مجریه می باشد.
نظارت دیوان محاسبات بر دستگاه های اجرایی بی اثر نظارت مالی قوه مقننه بر قوه مجریه می باشد.
آیا در نظام جمهوری اسلامی ایران الزاماً قانون گذاری توسط مجلس شورای اسلامی می گردد.
پاسخ خیر ، طبق اصل ۸۵ قانون اساسی ، کمیسیون های داخلی دارای تخصص می توانند قوانین
آزادگی جهت اجراء تا ۵ سال تصویب نمایند به این قوانین تفویضی نیز می تواند
دو مرتبه اصل وضع قانون دولت می باشد جهت سازد آنها می دویست ، شرکت های دولتی
بعینا مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز به قانون گذاری می پردازد
تفسیر قانون اساسی با شورای نگهبان و تصویب قوانین عادی بر عهده مجلس شورای اسلامی می باشد.